

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av kommuners arbete med
ägar- och ledningsprövning av fristående förskolor i
Halmstad kommun.**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Halmstad kommun avseende verksamhetens kvalitet inom kommuners arbete med ägar- och ledningsprövning (ÄLP) av fristående förskolor.

Granskningen genomfördes den 27 mars 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 9 maj 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Halmstad kommun senast den 7 november 2025 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Halmstad kommun har inkommit med en sådan redovisning den 5 november 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Kommunen bedriver en aktiv och systematisk tillsyn över att enskilda huvudmän för förskolor fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Kommunen har arbetssätt och en organisation för att göra likvärdiga och träffsäkra bedömningar av en huvudmans insikt och lämplighet samt av en huvudmans ekonomiska förutsättningar inom ramen för tillsynen av fristående förskolor.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Kommunen bedriver en aktiv och systematisk tillsyn över att enskilda huvudmän för förskolor fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.

Skolinspektionen bedömde att utvecklingsarbeten behövde inledas inom följande områden:

- Kommunen behöver utveckla sina rutiner och metoder för att proaktivt kunna identifiera och hantera risker i samband med kontrollen av att enskilda huvudmän fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att kommunen har infört en ny rutin som innebär att ansvarig tjänsteman på kommunen under våren påminner de enskilda huvudmännen att anmälan om förändringar i ägar- och ledningskretsen för de fristående förskolorna ska göras inom en månad efter förändringen har skett. Kommunen följer upp att alla enskilda huvudmän inkommit med svar på förfrågan. Om det skett förändringar så gör kommunen en kontroll mot bolagsverkets register och därefter görs en bedömning om en mer omfattande ägar- och ledningsprövning ska initieras. Vidare har en tjänsteman på kommunen, enligt den nya rutinen, fått i uppdrag att bevaka medier i syfte att fånga upp varningssignaler gällande de fristående förskolorna. Denna nya rutin har lett till kontakter med närliggande kommuner angående att proaktivt hantera risker gällande enskilda huvudmän som har verksamheter i flera kommuner.

Kommunen har arbetssätt och en organisation för att göra likvärdiga och träffsäkra bedömningar av en huvudmans insikt och lämplighet samt av en huvudmans ekonomiska förutsättningar inom ramen för tillsynen av fristående förskolor.

- Kommunen behöver utveckla sina rutiner och metoder så att lämplighetsprövningen också omfattar demokrativillkoret.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att ansvariga på kommunen enligt den nya rutinen, minst en gång om året kontrollerar de fristående förskolornas hemsidor utifrån demokrativillkorets perspektiv. Samtidigt sker bevakning av myndighetsbeslut från Barn- och elevombudsmannen och Skolinspektionen avseende demokrativillkoret. Vidare har ansvarig tjänsteman anmält sig till en regional utbildning för att utreda välfärdsbrott.

- Kommunen behöver utveckla sina rutiner och metoder för att uppmärksamma signaler om förändringar i huvudmännens ekonomiska förutsättningar vid de fristående förskolorna.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att kommunen, i enlighet med den nya rutinen, numera inhämtar årsredovisningen från de fristående förskolornas ägar- och ledningskrets, årligen. Avstämningar med ekonomiavdelningen angående förändringar i barnantalet sker två gånger per år och kreditupplysningar ska genomföras vid varje tillsyn. Vidare har kommunen utarbetat en checklista så att bedömningen av de enskilda huvudmännens ekonomiska förutsättningar ska bli så likvärdig som möjligt.

Beslutet har fattats av Ildiko Lundqvist.

Utredaren Anna Alm har varit föredragande i ärendet.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida

Bilaga 1: Författningsstöd

2 kap. 5 § skollagen

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra-fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning.

2 kap. 5 a § skollagen

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § andra stycket 1 sammantaget avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § tredje stycket avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

2 kap 5 b § skollagen

En sökande ska inte anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för

1. våld, tvång eller hot,
2. diskriminering eller kränkande behandling, eller
3. påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

2 kap. 6 b § skollagen

Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen.

2 kap. 7 § skollagen

Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola.

Övriga ärenden om godkännande av enskild som huvudman enligt 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

26 kap. 4 § skollagen

En kommun har tillsyn över att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 6 b §§.

23 § förvaltningslagen (2017:900)

En myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen.

31 § förvaltningslagen

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar

1. dagen för beslutet,
2. vad beslutet innehåller,
3. vem eller vilka som har fattat beslutet,
4. vem eller vilka som har varit föredragande, och
5. vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

32 § förvaltningslagen

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.